

Teologická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích

Posudek diplomové práce

Jana Flídrová, *Způsoby optimistického a vstřícného přístupu pomáhajícího pracovníka ke klientovi a jeho možné zdroje*

Práce se pokouší o syntézu autorčiných poznatků z dlouholeté praxe s teoretickými náhledy etiky v sociální práci, týkajícími se zejména povahy člověka a náležitého vztahu k němu. Na konci se pak ukáže, že jde o víc než o pouhou syntézu.

Materiál, který autorka využívá, je obsahově velmi bohatý a čtenářsky poutavý. Jednotlivá témata vystavávají takřkajíc sama pod autorčinými rukama, oživují a motivují její psaní. Autorka pak stojí před úkolem zpracovat tento materiál tak, aby byl využitelný ve vědeckém pojednání. I když text po formulační a argumentační stránce prozrazuje, že tato úloha byla pro autorku nová, celkově lze říci, že úkol se jí podařilo splnit. Zejména díky šťastné intuici, že teoretické poznatky nejsou ničím, co by se v praxi muselo teprve potvrdit či eventuálně vyvrátit, nýbrž že jsou s praxí v souladu, navzájem se s ní doplňují a obohacují.

Struktura práce je promyšlená. Po prvních dvou krátkých úvodních částech následuje třetí kapitola, spočívající v popisu obecných negativních sociálních jevů a tendencí, jakými jsou nezaměstnanost či zadluženost (z této části poněkud vybočuje kapitola 3.5). Autorka je popisuje střídavě, ale přitom výstižným způsobem, ve kterém je opět slyšet její praktická zkušenost a získaná moudrost. Následuje kapitola popisující čtyři konkrétní kasuistiky lidí, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci.

Další dvě části lze považovat za jádro práce. V páté kapitole jsou představena teoretická východiska pozitivního přístupu sociálního pracovníka ke klientovi. Autorka vychází na jedné straně ze zobecnění vlastních zkušeností, na druhé straně ze zpracované literatury. Spojení obojího není vždy hladké a čtenář někdy těžko sleduje myšlenkovou linii. Rovněž způsob práce s literaturou není zcela uspokojivý, z větší části jde o přejímání citátů a jejich konfrontaci s vlastními výsledky, což téměř připomíná jakousi exegesi posvátných textů, při níž je vlastní výklad doplňován textovými doklady z autorit. V šesté kapitole je – v implicitní návaznosti na kapitolu pátou – pozornost soustředěna na otázku dialogu, který je představen jako ústřední technika práce sociálního pracovníka. Nacházíme zde řadu praktických doporučení a rad.

V 7. kapitole, která představuje průběžné shrnutí předchozích částí, přičemž se vyjadřuje především ke dvěma posledním kapitolám, dochází autorka k reflexi toho, co v práci činí, i k jakési obecnější bilanci svých postojů získaných během praxe a během studia. Pro učitele jde o velmi povzbudivé čtení: „Ovšem opravdový zájem a vztah nelze naučit studiem teorie ve smyslu předpisů. Nikdy dříve jsem o těchto souvislostech hlouběji neuvažovala... Na základě svých zkušeností jsem postupovala podobně instrumentálně. Nové teoretické poznatky mě však posunují v uvažování dál, přinášejí nový pohled na danou problematiku.“ (str. 68)

Tato reflexe autorku jaksí nutí znovu otevřít otázku teoretických základů a dospět tak k duchovním zdrojům, u nichž lze hledat poslední odpovědi na položené otázky. Autorka probírá klíčové výpovědi bible, církevního magisteria a doplňuje je výroky nábožensky orientovaných filosofů. Zde dospívá k uspokojivé odpovědi na svoji původní otázku: člověk je obraz Boží. Tato pointa zde přitom nepůsobí nijak chtěně. Ani výsledná teze, že rozdíl mezi pozorovanými dvěma typy sociálních pracovníků spočívá ve způsobu, jakým se dívají na člověka, není rozhodně banální. Jde o přiznání významu teoretické reflexe pro pomáhající činnost. V těchto pasážích se práce stává skutečnou aplikovanou etikou.

Po formální stránce lze práci vytknout již zmiňovaný způsob extenzivního citování sekundárních zdrojů místo parafrází. Z hlediska argumentačního je vidět, že autorka není zvyklá psát delší texty, někdy argumentační i stylistická úroveň kolísá. Autorce činí potíže rozlišovat jasně mezi rovinou popisnou, syntetizující a hodnotící, někdy se všechny tyto způsoby objevují naráz za sebou a ztěžují tak četbu. Nad těmito výhradami však nakonec převažují pozitivní stránky práce, proto doporučuji k obhajobě s hodnocením *vyborně*.

Jakub Jinek

V Praze, 19. května 2012

